

DUŠAN LUDVIK

KLICI PO BOGU

I

To večno padanje! Obtok minut
prižgal je v mojem srcu nove luči,
svetloba njihova me peče, muči,
ko štejem leta in potek minut.

Ti v padanju čez ocean hitiš,
nabiraš ure na polnočne sanje
in sam si padanje in ocean.
Ne vidim Te, ko mimo naših hiš
v brezmejnost plavaš. Si za nas vprašanje,
ki tisočletja padalo zaman.
Rodovom poznim živel boš neznan,
s temo prikrit, morda še bolj kot nam.
Od vpitja posušeno grlo imam,
ne vem, kje si, kaj je obtok minut?

II

Glej, moja usta vonjajo po vetru,
dlani sta polni predpolnočnih strun:
lovil sem jih na zvezdnem dnu lagun,
ko blodil sem za svojim Bogom v vetru.

Nikogar nisem srečal med viharji,
moj glas je padal kakor biser toče,
praznoto meril in iskal Boga.
Jaz sem obtipal ga v polnočni zarji,
ne njega, le njegovih zvezd obroče —
še zdaj srce drhti, nazaj ne zna,
kot vešča, v luči vsa omamljena.
In Ti drsiš v stoletja sam in sam,
jaz tu pod tvojo nogo trepetam,
pa čakam, kdaj zaspal bom v nočnem vetru.

III

In Rimska cesta se je zaprašila ...
Pogled potuje v zvezdnato dolino,
z utrinki pada, išče Tvoje vino —
o daj, da se napijem, daj zdravila'

Zdaj globočino svojega srca
poglabljam, merim, da prostora
dovolj imel boš. — Z žejo mladoletja
objel, poljubil in izpil do dna
bom čašo vsemogočnega izvora —
in čist, bogat bom, ne več brez zavetja.
Ljubezen ljubil bom v sredini cvetja,
prahu ne bodo gazile stopinje —
bom glas zvona, ki plava čez vrbinje,
ko Rimska cesta se bo zaprašila ...

IV

Z bodečo krono me v srce poljubi
in v njem vzcveteti daj grenkost daljav,
da bom drhtel kot strune vseh oktav,
če v mehkem ritmu tipk udar jih snubi.

In vzemi senco nemega trpljenja,
ki jo življenje krog in krog razteza,
ter z njo me bičaj do krvi, obupa —
le daj spoznati tajnosti življenja!
O Bog, v neskončnost doba se pogreza
in mi smo kakor slaba, majhna kupa,
pijača v nji — ljubav sladkogorjupa!
O Bog, ki čutim Te, ko duša sanja,
razkrij mi vse lepote valovanja
in pesem naj zvezde vesoljstva snubi!

IVAN ČAMPA

POSVETILO

Sprejmite, prosim, Betka, za spomin
te pesmice, ki sad so bolečin
iz onih lepih dni, ko sem ob Vas
preživil mladih sanj najlepši čas.

Zdaj vem že jaz in veste tudi Vi,
da vsi tedaj otroci smo bili;
povrh pa v meni ždel je še poet,
ki ni znal resno gledati na svet.

Tako me, prosim, razumíte zdaj
in pozabite, če sem žalil kdaj!
Naj bodo pesmi te »Spominov« list,
ki pisal sem jih še — idealist.

EMANUEL KOLMAN

HREPENENJE

Glej, iz noči dehti mi tvoj nasmeh.
Takole sam v dolino prisluškujem
in težko mi po tvojih je očeh.

»O, pridi, draga!« zvezde govorijo,
»O, pridi!« vrb šepet s potoka čujem,
»O, pridi!« tiho breze v snu ihtijo.

»Ne hodi!« sence temne v mrak golčijo,
»Ne hodi!« val grgrà ob tihem gaju,
»Ne hodi!« tožna misel loči naju.

TO NE ČOKAN

V TEŽKI URI

Noč.

Ulice prazne, vse prazne.

Zame luči nikjer vabeče in tople ni,

zame ni dobrih, domačih ljudi.

V meni praznina — pred mano vse ceste so prazne.

JACQUES MARITAIN

KRŠČANSKA UMETNOST

(Esej je osmo izmed devetih poglavij l. 1927
izdane knjige: »Art et Scolastique.«)

Z besedami »Krščanska umetnost« ne mislimo cerkvene umetnosti, umetnosti, ki je posebej označena po predmetu, po namenu, po določenih pravilih in ki je le posebna, vzvišena uporaba umetnosti. Mislimo pod krščansko umetnostjo tisto umetnost, ki ima v sebi značaj krščanstva. V tem smislu krščanska umetnost ni neka posebna vrsta umetnosti; ne govorimo o krščanski umetnosti, kakor na primer govorimo o slikarski, pesniški, gotski ali bizantinski umetnosti. Mlad človek si ne pravi: ustvarjal bom krščansko umetnost, kakor bi si rekel: posvetil se bom poljedelstvu; ni šole, kjer bi se človek naučil krščanske umetnosti. Po snovi, ki jo vsebuje, po duhu, ki jo preveva, se določuje krščanska umetnost ali umetnost kristjanov, kakor govorimo o umetnosti čebel ali ljudi. To je umetnost odrešenega človeštva. Raste v krščanski duši, na bregovih živih voda, pod nebom treh božjih čednosti, pod vplivom diha sedmerih darov Sv. Duha. Naravno je, da rodi krščanske sadove.

Vse obsega — posvetno kakor sveto. Doma je vsepovsod: od proze industrije do razposajenega človeškega veselja. V simfoniji ali plesu, filmu ali romanu, pokrajini ali mrtvi naravi, v knjižici o Guignolu (Guignol je glavna oseba francoskih lutk, ki datira od konca 18. stoletja, je lyonskega izvora, Guignol in njegov prijatelj Gnafron sta postala znana po vsej Franciji — op. prev.) ali v opernem libretu, v vsem tem se lahko javlja prav tako dobro kakor v cerkvenih oknih in kipih.

Toda — pravijo — ali ne spada ta krščanska umetnost med bajke? Ali jo je sploh mogoče razumeti? Mar ni umetnost po svojem postanku poganska in vezana na greh? Res, človek je grešnik od rojstva. Toda milost popravlja ranjeno naravo. Nihče naj ne trdi, da krščanska umetnost ni možna. Res je težka, dvakrat težka, ali boljše, potencirano težka, ker je težko biti umetnik in še težje biti kristjan, in ker celotna težava ni vsota, ampak produkt teh